

Rapport

Datum: 12 juni 2006

Rapportnummer: 2006/209

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zijn verzoek om schadevergoeding van 24 augustus 2004 heeft afgewezen.

Beoordeling

Algemeen

Verzoeker heeft een bedrijf dat sinds 1990 onder meer gebruikte brandweervoertuigen verkoopt, voornamelijk naar buitenlandse klanten. Sinds een aantal jaren exporteert hij deze voertuigen via een Duitse tussenpersoon naar Letland.

I. Bevindingen

1. Bij brief van 31 oktober 2003 wendde verzoeker zich tot het Ministerie van Economische Zaken (EZ) en legde uit welke werkzaamheden hij verrichtte. Verzoeker liet weten dat het proces om brandweervoertuigen naar het buitenland te verkopen een langdurig proces is. Inmiddels kreeg hij aanvragen voor de verkoop van deze voertuigen. Verzoeker vernam op een gegeven moment dat er geen belangstelling meer bestond voor de aankoop van de brandweervoertuigen, nu vanuit Nederland gratis voertuigen ter beschikking werden gesteld. Verzoeker doelde daarbij op de brief van zijn Duitse tussenpersoon van 1 september 2002. Daarin werd het volgende vermeld:

“...Leider muss ich Ihnen mitteilen, dass ich bei Ihnen keine Feuerwehrfahrzeuge für den Export nach Letland kaufen werde, da meine Kunden in Lettland sagen, dass die niederländische Regierung die Feuerwehrfahrzeuge nach Lettland verschenkt an die Stationen dort. Deshalb habe ich dort alle Kunden verloren...”

Verzoeker had via een medewerker van het Logistiek Centrum van de directie Rampenbeheersing & Brandweer van het Ministerie van BZK gehoord dat er voertuigen van deze dienst rechtstreeks aan Letland waren geschonken. De schenkingen zouden niet in het kader van ontwikkelingssamenwerking zijn verricht. Dezelfde medewerker liet ook weten dat verder geen schenkingen meer zouden worden gedaan, omdat de voertuigen eigenlijk eigendom van de Nederlandse staat waren en als gevolg daarvan alleen via Domeinen mochten worden afgevoerd. Volgens verzoeker bleek uit deze mededeling dat de schenking onrechtmatig was. Verzoeker stelde als gevolg van deze schenking schade te hebben geleden. Hij verzocht het Ministerie van EZ om een standpunt in deze zaak.

Op 31 oktober 2003 zond verzoeker eveneens een klachtbrief naar het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK).

2. In een brief van 11 november 2003 verzocht het Ministerie van EZ het Ministerie van BZK een antwoord te geven op de vraag in hoeverre de schenking van de brandweervoertuigen al dan niet in strijd was met de "Aanwijzing voor het verrichten van marktactiviteiten door de Rijksdienst" (zie Achtergrond).

3. Bij brief van 25 november 2003 liet het Ministerie van BZK verzoeker weten dat de schenkingen niet onjuist waren geweest. Daarbij liet het ministerie het volgende weten:

"...Er is absoluut geen schade berokkend aan lopende export contacten, daar wij alles afvoeren via Domeinen en geen lopende relatie hebben met exportbedrijven of stichtingen met relaties naar de door u genoemde landen..."

4. Naar aanleiding van deze brief nam verzoeker contact op met Domeinen. Verzoeker vernam dat Domeinen geen brandweerauto's van het Ministerie van BZK had afgevoerd. Voor het Ministerie van EZ vormde deze informatie aanleiding om het Ministerie van BZK bij brief van 30 maart 2004 te vragen of door het Ministerie BZK gebruikte brandweervoertuigen waren geleverd aan Letland en indien dit het geval was, op welke wijze deze levering had plaatsgevonden. In een e-mailbericht van 1 april 2004 lichtte een medewerker van het Ministerie van EZ toe dat zijn ministerie niet een antwoord wil hebben op de vraag of het Ministerie van BZK direct brandweervoertuigen aan Letland heeft geleverd, maar of het Ministerie van BZK indirect voertuigen via een stichting aan Letland heeft geleverd.

5. Bij brief van 25 mei 2004 liet het Ministerie van BZK het Ministerie van EZ weten dat in een gesprek tussen een medewerker van het Ministerie van EZ en een medewerker van het Logistiek Centrum van de directie Rampenbestrijding & Brandweer van het Ministerie van BZK was meegedeeld dat het Ministerie van BZK op verzoek van de toenmalige minister van Letland medewerking had verleend om oude voertuigen aan Letland te schenken. Daarbij werd meegedeeld dat, zoals ook tijdens het gesprek op 18 mei 2004 op het Ministerie van EZ was aangegeven, in het vervolg geen schenkingen meer buiten Domeinen om zouden worden gedaan.

Voorts liet het ministerie weten dat:

"...Binnen de markt van oude brandweervoertuigen hebben wij als ministerie niets te bieden. Geheel van andere aard zijn de bewegingen binnen de markt van de lokale overheden. Ik vermoed dat (verzoeker; N.o.) deze markt bedoelt, met de gedachte dat wij als ministerie daar grip op hebben. Dit is een onjuiste gedachte. De lokale brandweerkorpsen zijn bestuurlijk autonoom en zijn door ons binnen dit onderwerp niet aan te sturen..."

6. Het Ministerie van EZ zond verzoeker op 7 juni 2004 een afschrift van de brief van het Ministerie van BZK van 25 mei 2004 en concludeerde daarbij dat voor de door het

Ministerie van BZK gedane schenking formeel een besluit nodig was geweest op grond van "de aanwijzingen voor het verrichten van marktactiviteiten door de rijksdienst". Reden daarvoor was dat er mogelijk concurrentie kon plaatsvinden met reguliere bedrijven. Voorts liet het Ministerie van EZ weten dat het Ministerie van BZK betreurde dat het voorgaande niet was gebeurd. Het Ministerie van BZK zou schenkingen aan derden voortaan via Domeinen laten plaatsvinden.

7. Verzoekers gemachtigde stelde bij brief van 24 augustus 2004 het Ministerie van BZK aansprakelijk voor de ontstane schade en vorderde daarvoor een bedrag van € 75.492,-.

In dit verband bracht hij het volgende naar voren:

"...Door enige door uw ministerie goedgekeurde onregelmatige leveringen om niet- buiten de Dienst der Domeinen om - van gebruikte brandweervoertuigen aan de Letse overheid heeft voornoemde tussenpersoon (zie hiervoor onder I.1; N.o.) moeten constateren dat er van Letse zijde geen interesse meer bestond voor de gebruikte brandweervoertuigen van cliënte. Daarop heeft de tussenpersoon de handelsrelatie terzake van leveringen aan Letland met cliënte verbroken. De door uw ministerie goedgekeurde leveringen aan de Letse overheid, zijn - ondermeer - strijdig met de *Aanwijzingen voor het verrichten van marktactiviteiten door de Rijksdienst* en behoorden overigens via de Dienst der Domeinen te verlopen. Zulks is door (medewerker van het Ministerie van Economische Zaken; N.o.) ook erkend (...). Hierdoor heeft cliënte over de jaren 2002 en 2003 een aanmerkelijke omzetsderving ondervonden en ondervindt deze thans nog..."

8. Bij brief van 12 oktober 2004 wees het Ministerie van BZK het verzoek om schadevergoeding af. Voor zover van belang liet het ministerie het volgende weten:

"...De (particuliere) Stichting Hulp Letland is sinds 1993 bezig met humanitaire hulp aan Letland. Jaarlijks organiseert deze stichting transporten naar Letland. Het gaat daarbij om humanitaire transporten van onder meer huisraad, kleding, (brom)fietsen, personenauto's, vrachtwagens, ambulances en brandweervoertuigen. Voor zover bekend heeft de stichting vanaf 1993 tot nu toe ten minste 11 brandweervoertuigen naar Letland vervoerd. Het betreft veelal schenkingen van lokale brandweerkorpsen en de voertuigen zijn dus *niet* afkomstig van de Staat.

Op verzoek van de Minister van Binnenlandse Zaken van Letland heeft de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in 2002 *eenmalig* een drietal voertuigen aan voornoemde stichting ter beschikking gesteld om deze naar Letland te brengen. Het betreft een tweetal tankautospuiten en een vrachtwagen (merk Volkswagen). De voertuigen zijn ouder dan 20 jaar en vertegenwoordigen een *gezamenlijke* restwaarde van ten hoogste € 5000,-. De tankautospuiten zijn (door de stichting) voorzien van ruilpompen welke door het bedrijfsleven zijn geschonken en waarvan de inbouwkosten door de stichting zijn gedragen. Naar verluidt bedroegen de inbouwkosten meer dan de genoemde restwaarden.

Ten aanzien van het onrechtmatig handelen en de omvang van de schade

De vordering wordt gebaseerd op een onrechtmatig handelen zijdens de Staat nu in strijd met de "Aanwijzing voor het verrichten van marktactiviteiten door de Rijksdienst" zou zijn gehandeld. Het beroep op de Aanwijzing faalt evenwel. Ten eerste betreft het hier interne gedragsregels voor de overheid waaraan, blijkens ook de toelichting, door derden geen rechten kunnen worden ontleend. Daarnaast bieden de Aanwijzingen in een aantal gevallen expliciet de mogelijkheid van de bepalingen af te wijken. Het gaat onder meer om in het kader van marktactiviteiten geleverde goederen met een waarde in het economisch verkeer van ten hoogste € 50.000,-.

Gegeven de geringe waarde van de goederen en het eenmalige karakter van de schenking was onverkorte toepassing van de aanwijzingen niet opportuun. Van onrechtmatig handelen door de Staat is derhalve geen sprake.

Vervolgens is door u op geen enkele wijze aangetoond dat er een causaal verband is tussen de schenking van genoemde voertuigen en de beweerdelijk geleden inkomstenderving. Gelet op het feit dat door de stichting gedurende geruime tijd al brandweervoertuigen aan Letland worden geleverd is het hoogst onaannemelijk dat juist de schenking van de Staat de oorzaak is van het verbreken van de handelsrelatie door de Duitse tussenpersoon van uw cliënte. Tenslotte is de hoogte van de schade, zowel de geleden schade als de toekomstige, volstrekt niet onderbouwd..."

9. Verzoekers advocaat reageerde daarop bij brief van 16 december 2004. Hij herhaalde dat op basis van "de aanwijzing voor het verrichten van marktactiviteiten door de Rijksdienst" een besluit was vereist en dat dit ten onrechte niet is gebeurd. Daarnaast liet hij het ministerie het volgende weten:

"...Voorts staat vast dat de Duitse tussenpersoon waarmee cliënte zaken deed, de handelsrelatie verbroken heeft omdat aan Letse zijde geen belangstelling meer bestaat voor gebruikte brandweervoertuigen, als gevolg van voornoemde schenking. In de u bekende brief van de Duitse tussenpersoon d.d. 1 september 2002 schrijft deze: "...da meine Kunden in Lettland sagen, dass die niederländische Regierung die Feuerwehrfahrzeuge nach Lettland verschenkt an die Stationen dort. Deshalb habe ich dort alle Kunden verloren".

Voor cliënte heeft dit geresulteerd in omzetzendering. De door u betwiste causaliteit is derhalve wel degelijk gegeven. Overigens heeft de Duitse tussenpersoon aangegeven gaarne bereid te zijn in een eventuele procedure te getuigen..."

Voorts betwistte verzoekers advocaat in de brief de door het ministerie aangegeven waarde van de brandweervoertuigen. Volgens hem zijn brandweervoertuigen die 20 jaar oud zijn een aanmerkelijk bedrag waard. Verzoeker overwoog een gerechtelijke procedure

te starten. Het ministerie werd aangeboden om een dergelijke procedure te voorkomen door, ter finale kwijting, € 35.000 over te maken. Verzoekers advocaat rappelleerde het ministerie hierover bij brief van 14 januari 2005.

10. Het Ministerie van BZK liet in een brief van 19 januari 2005 weten bij het standpunt van 12 oktober 2004 te blijven.

11. Bij brief van 7 februari 2005 wendde verzoeker zich tot de Nationale ombudsman.

In aanvulling op hetgeen eerder door verzoeker in de procedure naar voren was gebracht, liet hij weten dat de drie door het Ministerie van BZK geschonken voertuigen, in tegenstelling tot hetgeen het ministerie daarover had gezegd, niet ouder dan 20 jaar waren. Volgens verzoeker betrof het een voertuig uit 1986 en twee voertuigen uit 1985. Daarbij refereerde verzoeker aan twee aan de Stichting Hulp Letland gerichte brieven van het Ministerie van BZK. De inkoopwaarde van deze voertuigen was volgens verzoeker € 23.500 (verzoeker verwees daarvoor naar een lijst van Domeinen). Ook betwistte verzoeker dat het Ministerie van BZK eenmalig dergelijke voertuigen had geschonken. Verzoeker bracht naar voren dat deze voertuigen regelmatig aan derden worden geschonken, zoals aan het Rode Kruis, Stichting Historisch Brandweermaterieel, aan Suriname en aan de Nederlandse Antillen. Volgens verzoeker doet het ook niet ter zake dat de "Aanwijzing voor het verrichten van marktactiviteiten door de Rijksdienst" een interne gedragsregel betrof, nu hij stelde door het handelen van het Ministerie van BZK schade te hebben geleden. Het causale verband werd volgens verzoeker voldoende aangetoond door de brief van de Duitse tussenpersoon.

12. Op 18 mei 2005 stelde de Nationale ombudsman een onderzoek in.

13. In het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman verwees de minister van BZK in zijn brief van 13 juli 2005 allereerst naar zijn eerder ingenomen standpunt, zoals weergegeven in de brief van 12 oktober 2004.

De minister ging in zijn reactie voorts in op verzoekers brief aan de Nationale ombudsman van 7 februari 2005. Volgens de minister was, in tegenstelling tot hetgeen verzoeker daarover verklaarde, wel degelijk van belang dat lokale overheden via de Stichting Hulp Letland schenkingen verrichten. Deze stichting transporteert, aldus de minister, al vanaf 1993 brandweermaterieel naar Letland. Volgens de minister was ook van belang dat de markt voor tweedehands voertuigen in voormalige Oostbloklanden was ingestort.

Voorts liet de minister weten dat uit de aan verzoeker gerichte brief van de Duitse tussenpersoon van 1 september 2002 (zie Bevindingen, onder I.1.) niet veel is op te maken:

"...Het betreft een niet onderbouwde stelling die verwijst naar beweerdelijke uitspraken van onbekende klanten over het schenken van "de brandweerwagens" (welke, hoeveel?) door

de Nederlandse regering aan “de brandweerposten” (welke, alle?) in Letland. In de briefwisseling met de Letse regering noch in die met de stichting is van de zijde van het ministerie ooit gesproken over concrete brandweerposten waaraan voertuigen zouden worden geschonken. Ze zijn aan de Letse regering toegezegd.

De bewuste voertuigen waren afgeschreven voertuigen die in een slechte staat van onderhoud verkeerden en gedateerd waren. Deze zijn ook niet te vergelijken met de door verzoeker opgevoerde lijst van Domeinen. De voertuigen waren absoluut niet meer geschikt voor de operationele dienst. De stichting heeft dan ook ruim een jaar aan deze voertuigen gewerkt om ze voor vervoer naar Letland (in 2003) gereed te krijgen. Daarbij zijn er o.a. een aantal geheel gemodificeerde pompen aan aangebracht waarvoor de stichting is gesponsord door een van de opbouwfabrikanten. Met andere woorden, de suggestie van verzoeker dat deze voertuigen een inkoopwaarde van € 23.500 vertegenwoordigen is onjuist.

(...)

Verzoeker stelt dat de brief van het Ministerie van Economische Zaken van 7 juni 2004 de onrechtmatigheid van het handelen van BZK bevestigt. Dit is onjuist. De brief stelt alleen dat een besluit, als bedoeld in de Aanwijzingen inzake het verrichten van marktactiviteiten door organisaties binnen de rijksdienst, niet genomen is. Daarmee is nog niet gezegd dat het handelen onrechtmatig is. Noch dat aan de overige vereisten voor aansprakelijkheid is voldaan.

Daarnaast liet de minister weten dat het hem volgens de regelgeving is toegestaan schenkingen in natura te doen met een tegenwaarde van maximaal € 500.000. Verder liet de minister nog weten dat verzoekers klacht aanleiding was geweest om geen schenkingen meer vanuit het Ministerie van BZK te verrichten en dat sinds medio 2002 het overtollige materieel via de dienst Domeinen was overgedragen.

Voorts deelde de minister mee dat de door verzoeker genoemde voorbeelden dat het Ministerie van BZK ook naar andere landen en organisaties voertuigen had geschonken niet te vergelijken waren met de schenking aan Letland.

De minister oordeelde dat de aansprakelijkheid en daarmee het schadevergoedingsverzoek op juiste gronden was afgewezen.

14. Vervolgens reageerde verzoeker bij brief van 9 augustus 2005 op de reactie van de minister van BZK. Verzoeker bleef bij zijn standpunt dat hij door toedoen van het Ministerie van BZK schade had geleden. Hij voegde daaraan toe dat de situatie in Letland niet zo is dat bij de verkoop van brandweervoertuigen met de brandweerkorpsen wordt onderhandeld. Verzoeker deelde mee dat de centrale overheid de toewijzing van deze voertuigen bepaalt. Daarnaast achtte verzoeker het niet aannemelijk dat de drie

geschonken voertuigen in een slechte staat verkeerden, nu een aantal via Domeinen aangeboden voertuigen in slechte staat na kleine reparaties en onderhoud weer konden worden ingezet. Daarbij liet hij weten dat de bedoelde brandweervoertuigen tot voor kort als rampenbestrijdingsvoertuig bij landelijke brandweerkorpsen in gebruik waren. Voorts liet verzoeker het volgende weten:

“...De beslissing om deze materialen te schenken zijn gedaan door de Directie Brandweer. Eerst werd dit in een brief van (...) (Hoofd dienst Logistiek en materieel) ontkend en na aandringen later door BZK bevestigd. Tevens wordt door BZK erkend dat hier onrechtmatig is gehandeld.

De minister is bevoegd om dit soort schenkingen te doen. Hij heeft dit echter niet gedaan. De door (de minister van BZK; N.o.) aangegeven verwijzing naar de vigerende comptabele regelgeving is dat ook niet van toepassing.

Dit wordt nog versterkt door de mededeling van (de minister van BZK; N.o.) dat BZK in het vervolg al hun materieel via de dienst der Domeinen dient af te voeren.

Wat is de reden van deze direct genomen beslissing, als er juist is gehandeld is in deze.

Ik vind dat er onrechtmatig is gehandeld. En dat BZK aansprakelijk is voor de hieruit ontstane schade...”

II. Beoordeling

15. Het redelijkheidsvereiste brengt mee dat bestuursorganen voorafgaand aan elk handelen, of dit nu een rechtshandeling of een feitelijke handeling betreft, het belang van het realiseren van een doelstelling moeten afwegen tegen de belangen van de burger. In het licht van het realiseren van de doelstelling mag de uitkomst van die belangenafweging niet onredelijk zijn.

16. In een geval als dit, waarin een klacht over een besluit van een bestuursorgaan tot afwijzing van een verzoek om schadevergoeding niet kan worden onderworpen aan het oordeel van de bestuursrechter, is de Nationale ombudsman bevoegd die klacht te onderzoeken en te beoordelen, maar stelt hij zich terughoudend op. In zo'n geval is immers de burgerlijke rechter de instantie die bij uitsluiting bevoegd is om bindend te beslissen over de vraag of, op grond van bepalingen van burgerlijk recht, het betrokken bestuursorgaan is gehouden om de gestelde schade te vergoeden.

17. Wat betreft de gehoudenheid tot schadevergoeding brengt het redelijkheidsvereiste mee dat het bestuursorgaan mag weigeren om financiële aansprakelijkheid voor ontstane schade te aanvaarden indien het op goede gronden zijn aansprakelijkheid betwist. In dat geval kan het bestuursorgaan het aan de burger overlaten om vragen betreffende de onrechtmatigheid van het handelen of betreffende de overige voorwaarden om de

schadeclaim toe te wijzen desgewenst aan het oordeel van de burgerlijke rechter te onderwerpen. Dit is slechts anders indien de gronden en overwegingen waarop een dergelijke betwisting berust, zo evident onjuist zijn dat het bestuursorgaan in redelijkheid niet tot zijn beslissing had kunnen komen. Alsdan moet de afweging van het belang van het bestuursorgaan bij betwisting van zijn gehoudenheid tot schadevergoeding tegenover het belang van de burger bij schadevergoeding worden geacht in strijd met het redelijkheidsvereiste te hebben plaatsgevonden.

18. Uit de bevindingen komt naar voren dat het Ministerie van Economische Zaken (EZ) heeft geconcludeerd dat voor de schenking van de drie voertuigen door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) formeel een besluit op basis van de “aanwijzingen voor het verrichten van marktactiviteiten door de rijksdienst” nodig was geweest. Volgens het Ministerie van EZ betreurde het Ministerie van BZK deze gang van zaken en zouden in de toekomst geen schenkingen buiten Domeinen om worden gedaan.

Tijdens het onderzoek liet de minister van BZK weten dat de brief van het Ministerie van Economische Zaken van 7 juni 2004, in tegenstelling tot hetgeen verzoeker daarover meldde, niet de onrechtmatigheid van het handelen van BZK bevestigde. Volgens de minister van BZK blijkt uit bedoelde brief enkel dat geen besluit, als bedoeld in de “aanwijzingen inzake het verrichten van marktactiviteiten door organisaties binnen de rijksdienst”, was genomen. Daaruit kon volgens de minister van BZK nog niet worden afgeleid dat genoemd handelen onrechtmatig is. Volgens de minister van BZK werd aan de overige vereisten voor aansprakelijkheid ook niet voldaan. Zo heeft het Ministerie van BZK zich in de eerste reactie van 12 oktober 2004 op het standpunt gesteld dat er geen sprake was van causaal verband tussen de schenking van de drie voertuigen en de door verzoeker gestelde inkomstenderving. De Stichting Hulp Letland leverde namelijk al jaren brandweervoertuigen aan Letland, waardoor het Ministerie van BZK het niet aannemelijk achtte dat de schenking van de drie voertuigen door de Nederlandse Staat de oorzaak was geweest van het feit dat verzoekers Duitse tussenpersoon de handelsrelatie heeft stopgezet. De minister van BZK deelde tijdens het onderzoek gemotiveerd mee bij dit standpunt te blijven.

19. De Nationale ombudsman concludeert dat formeel een besluit nodig was geweest op grond van de “aanwijzingen inzake het verrichten van marktactiviteiten door organisaties binnen de rijksdienst”. De reactie van de minister van BZK dat daarmee nog niet vaststaat dat, nu dit besluit niet is genomen, onrechtmatig jegens verzoeker is gehandeld, is niet evident onjuist. Voorts acht de Nationale ombudsman de redenen die de minister van BZK aanvoert op grond waarvan volgens hem geen sprake is van causaal verband tussen de schenking en de geleden schade, niet zo evident onjuist dat het bestuursorgaan in redelijkheid niet tot zijn beslissing had kunnen komen. Nu de minister zowel de onrechtmatigheid van het handelen van zijn ministerie als het causaal verband tussen dat handelen en de gestelde schade op verdedigbare gronden betwist, acht de Nationale ombudsman het, mede gezien de hoogte van de gestelde schade, redelijk dat de minister

zich op het standpunt stelt dat verzoeker zich tot de burgerlijke rechter dient te wenden.

Gelet daarop oordeelt de Nationale ombudsman dat niet in strijd is gehandeld met het redelijkheidsvereiste.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties te Den Haag, is niet gegrond.

Onderzoek

Op 10 februari 2005 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer T. te Enkhuizen, met een klacht over een gedraging van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK).

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van BZK, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de minister van BZK verzocht op de klacht te reageren. Vervolgens werd verzoeker in de gelegenheid gesteld op de verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De reactie van de minister van Economische Zaken gaf geen aanleiding het verslag aan te vullen.

Verzoeker gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Brief van Duitse tussenpersoon van 1 september 2002 aan verzoeker;

Brief van verzoeker van 31 oktober 2003 aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK);

Brief van verzoeker van 31 oktober 2003 aan het Ministerie van Economische Zaken (EZ);

Brief van het Ministerie van EZ van 11 november 2003 aan het Ministerie van BZK;

Brief van het Ministerie van BZK van 25 november 2003 aan verzoeker;

Brief van het Ministerie van EZ van 30 maart 2004 aan het Ministerie van BZK;

E-mailbericht van het Ministerie van EZ van 1 april 2004 aan het Ministerie van BZK;

Brief van het Ministerie van BZK van 25 mei 2004 aan het Ministerie van EZ;

Brief van het Ministerie van EZ van 7 juni 2004 aan verzoeker;

Verzoek om schadevergoeding van verzoekers gemachtigde van 24 augustus 2004 aan het Ministerie van BZK;

Reactie op schadevergoedingsverzoek van het Ministerie van BZK van 12 oktober 2004 aan verzoekers gemachtigde;

Brief van verzoekers gemachtigde van 16 december 2004 aan het Ministerie van BZK;

Rappelbrief van verzoekers gemachtigde van 14 januari 2005 aan het Ministerie van BZK;

Brief van het Ministerie van BZK van 19 januari 2005 aan verzoekers gemachtigde;

Verzoekschrift van verzoeker van 7 februari 2005 aan de Nationale ombudsman;

Reactie minister van BZK van 13 juli 2005 aan de Nationale ombudsman;

Reactie van verzoeker van 9 augustus 2005 op brief minister van BZK van 13 juli 2005 aan de Nationale ombudsman.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

Vaststelling aanwijzingen inzake het verrichten van marktactiviteiten door organisaties binnen de rijksdienst (Staatscourant 1998, nr. 95)

“...1. Achtergrond van de aanwijzingen

De laatste jaren is in toenemende mate aandacht ontstaan voor ongelijkheden die zich kunnen voordoen in concurrentieverhoudingen, indien de overheid concurreert met het bedrijfsleven.

(...)

Overheidsorganisaties en daaraan gelieerde organisaties die in concurrentie treden met particuliere ondernemingen, hebben hierbij vaak een gunstigere uitgangspositie. (...)

Dit kan leiden tot een ongelijk speelveld tussen aanbieders in de markt en daarmee tot een belemmering voor het dynamisch functioneren van de Nederlandse goederen- en dienstenmarkten.

(...)

4. Naleving van de aanwijzingen

Ministers en staatssecretarissen zijn verantwoordelijk voor de naleving van de aanwijzingen. Daartoe behoort het zorgdragen voor een vastlegging van deze aanwijzingen in administratieve regels en een goede en tijdige beoordeling van klachten, alsmede de zorg voor het, zo nodig, nemen van maatregelen naar aanleiding van klachten. Aan de in deze aanwijzingen opgenomen interne regels kunnen derden overigens in beginsel geen rechten ontleen.

Belangrijk is dat de aanwijzingen op een consistente wijze worden toegepast en dat de resultaten van die toepassing worden geëvalueerd. Ten behoeve van een effectieve evaluatie dient de Minister van Economische Zaken een overzicht te hebben van klachten, die tot de verschillende ministeries en daaronder ressorterende dienstonderdelen worden gericht over het marktoptreden van organisaties binnen de rijkdienst. Bij het Ministerie van Economische Zaken zal hiertoe een centraal kennis- en informatiepunt worden gevormd.

(...)

Hoofdstuk 1. Begripsbepalingen en toepassingsbereik

Aanwijzing 1

In deze aanwijzingen wordt verstaan onder:

a. het verrichten van marktactiviteiten:

het leveren van goederen aan derden of het verrichten van diensten voor derden, voor zover daarbij in concurrentie wordt getreden met anderen;

b. derden:

organisaties en personen die niet behoren tot de rechtspersoon staat.

Toelichting:

(...)

Onderdeel b: Van marktactiviteiten in de zin van deze aanwijzingen is alleen sprake, als tegen een vergoeding of om niet goederen worden geleverd aan derden of diensten worden verricht voor derden.

(...)

Bovendien zijn deze aanwijzingen alleen van toepassing indien organisatie-eenheden door het leveren van goederen of het verrichten van diensten in concurrentie treden met anderen. Dat is in de eerste plaats het geval als die goederen of diensten feitelijk ook door anderen worden aangeboden. In de tweede plaats kan er sprake zijn van het in concurrentie treden met anderen als die goederen of diensten feitelijk nog niet door anderen worden geleverd, maar die anderen daartoe wel in staat zijn en er een belang bij hebben om die goederen of diensten ook te kunnen gaan leveren.

(...)

Hoofdstuk 2. Overheid op de markt

Aanwijzing 4

Marktactiviteiten mogen slechts worden verricht indien het verrichten van deze activiteiten is opgedragen bij of krachtens de wet of voortvloeit uit internationale verplichtingen.

(...)

Aanwijzing 24

1. In afwijking van de aanwijzingen 4, 5 of 6, kan bij besluit van de minister wie het aangaat, handelende in overeenstemming met het gevoelen van de ministerraad, worden bepaald dat marktactiviteiten mogen worden verricht, indien:

- a. onverkorte toepassing van deze aanwijzingen in concrete gevallen niet tot een aanvaardbaar resultaat zou leiden;
- b. onverkorte toepassing van deze aanwijzingen, vooruitlopend op het opdragen van die categorie marktactiviteiten bij of krachtens de wet, niet gewenst is;
- c. de waarde in het economisch verkeer van de in het voorafgaande kalenderjaar in het kader van marktactiviteiten geleverde goederen of verrichte diensten, niet meer bedraagt dan honderdduizend gulden..."